

Debat obert en independentisme escocès sobre quina és la millor estratègia electoral per les eleccions de l'any que ve

written by Jordi Vázquez i Mir | 3 d'agost de 2020

Neixen dos nous partits independentistes escocesos, dividir el vot independentista “sonarà com a música celestial pels unionistes” diu l'SNP.

Els motius no són ideològics sinó tàctics. Creuen que el sistema d'elecció a les regions escoceses beneficia els partits petits en detriment dels grans. En canvi no presentaran candidatures contra l'Scottish National Party (SNP). Les eleccions vinents seran el maig de 2021.

Un sistema d'elecció diferent

La clau rau en el sistema electoral escocès, cosa que fa difícil que un partit obtingui una majoria absoluta d'escons. Al país celta s'escullen els i les diputades per dues vies:

- 73 escons per circumscripció, elegits pel tradicional sistema britànic majoritari, “el primer es queda amb l'escó” o FPTP,
- 56 més pel sistema “de llista”, repartits per vuit regions, amb el mètode habitual continental.

El funcionament del sistema és complex, però l'objectiu és una representació majoritària i proporcional alhora. En definitiva, com més escons de circumscripció es guanyin, més difícil és guanyar escons per llista.

Per prendre les eleccions del 2016 com a exemple es poden analitzar els resultats de l'SNP, independentista, i

del Labour Party, unionista, i que fins fa relativament poc havia estat hegemònic a Escòcia. Pel sistema de circumscipcions, el primer va guanyar el 46,5% dels vots, i el 80% dels escons (59 escons). Però pel sistema de llista, gairebé un milió de vots només s'escollissin quatre diputats regionals. El sistema de membres addicional va equilibrar les coses, tal com està pensat per fer-ho: amb poc menys de la meitat del vot, l'SNP va obtenir una mica menys de la meitat dels seients en disputa.

Mig milió de persones van votar a favor dels laboristes a les circumscipcions electorals, però a causa de la FPTP això va proporcionar-los només tres diputats. Així, el 22% dels vots va guanyar el 4% dels escons. Tanmateix, els 435.000 vots del partit unionista al sistema de llista van suposar-li 21 escons, cosa que significa que, en conjunt, van obtenir aproximadament una cinquena part dels vots del país, i aproximadament una cinquena part dels escons.

La teoria dels “diversos partits” independentistes

Per arribar a aquest punt, alguns partidaris de la independència conclouen que seria molt més fàcil guanyar una majoria a Holyrood si hi hagués un partit únic en llista que pugui arrasar els escons regionals i que el SNP podria lluitar per assolir aquest paper, però, i els escons en format proporcional? Segons la tesi dels “diversos partits” si el milió de persones que van votar SNP sota el sistema “de llista”, el 2016, haguessin donat suport a un altre partit també independentista, en teoria podrien haver aconseguit sumar desenes d'escons (Members of the Scottish Parliaments o MSP) independentistes en lloc de quatre.

Si aquest partit es presentés només sota el format de “llista” (és a dir pels 56 escons i no pels 73), l'SNP podria adoptar el vot de circumscipción, el nou partit sumaria més a l'elecció per llista i els dos s'afegirien a un mandat aclaparador per a *indyref2* (segon referèndum d'independència).

Un independentisme guanyador, unit sota un sol partit

Fins ara l'SNP era la força hegemònica de l'independentisme. El que s'anomena un *catch-all-party* en ciències polítiques. La seva posició centrista li permet captar vots de dreta, esquerra o centre. Clarament independentista sense oposició autonomista ha combregat en totes les forces nacionals. Des del seu inici els anys trenta del segle XX el nacionalisme escocès és independentista pel que no existeixen forces autonomistes. Han existit forces concurrents, fins i tot escissions, però han estat escombrades per la força de l'SNP. Actualment els Verds escocesos es declaren independentistes i actuen de forma coordinada amb l'SNP. A les darreres eleccions van obtenir 6 dels 129 escons (tots escollits pel sistema "de llista" o regional) i han donat suport al partit de Nicola Sturgeon. En canvi l'esquerra independentista, Rise, va esclafar-se amb menys d'11.000 vots i el 0,5%. Una quarta llista, Solidarity, del comunista Tommy Sheridan, va obtenir 14.300 i un 0,6%. Per tenir una visió comparativa l'SNP va obtenir 953.587 vots sota el format de llista (1.059.000 vots en el FPTP) i l'Scottish Green Party 150.000.

Els nous partits

Les noves formacions estan impulsades per exmembres de l'SNP. L'Alliance for Independence (AFI) es diferencia de l'SNP en la defensa de la [unilateralitat](#) i creu que no és necessari un segon referèndum per a proclamar la independència. Dave Thompson, membre de l'SNP durant 55 anys i exdiputat afirma: "Crec que, tàcticament, podem obtenir més escons que donin suport a la independència amb un vot diferent de les llistes regionals. Si ho puc aconseguir amb més rapidesa votant SNP a la llista de votants i a l'Aliança, així ho faré. Crec que és la millor manera". El partit Solidarity, encapçalat per l'exdiputat trotskista Tommy Sheridan, ha confirmat que ha participat en les reunions preliminars per constituir l'AFI. Solidarity es va escindir el 2006 de l'Scottish Socialist

Party que va impulsar la coalició Rise el 2015.

Un segon partit, Independence for Scotland Party, ha estat impulsada per l'exmembre de l'SNP Colette Walker: "Una nova llista dóna als electors l'oportunitat de votar en una majoria majoritària dels diputats escocesos a Holyrood, seu del Parlament escocès, que donen suport al fet que Escòcia es converteixi en una Escòcia independent". Walker va abandonar l'SNP el novembre de 2019 després de perdre les eleccions internes de la formació per a presidir la secció de dones.

A aquestes dues formacions s'hi han afegit diversos projectes menors com el del bloguer Stuart Campbell de Wings Over Scotland, el blog independentista més llegit a Escòcia i que ha estat criticat des de tots els àmbits per la seva duresa contra els unionistes i els anglesos. També la liberal People's Alliance o el petit Scottish Independence Referendum Party.

La unitat és un actiu: dividir el vot independentista "sonarà com a música celestial pels unionistes"

Davant d'aquesta situació l'SNP recorda la força que suposa la unitat. La campanya "Yes Scotland", transversal, o el moviment social *All Under One Banner* ("Tots Sota Una Sola Bandera") en són exemples. El darrer ha aconseguit mobilitzar més persones al carrer que cap altre. "No importa quants referèndums calguin, acabarem guanyant", diuen. Així han reunit 60.000 manifestants el maig de 2018 a Glasgow i el mateix mes 15.000 al camp de batalla de Bannockburn, 14.000 a la capital de les Highlands l'agost del mateix any i 100.000 a Edimburg l'octubre. L'onze de gener d'enguany, més de 100.000 persones es van manifestar pels carrers de Glasgow, la ciutat més poblada d'Escòcia, a favor de la independència, malgrat el temporal de pluja i vent que afectava Escòcia i que va provocar talls en la circulació de trens i carreteres.

La primera ministra escocesa Nicola Sturgeon (Scottish National Party) va sol·licitar formalment el 19 de desembre de 2019 la cessió de competències per convocar un nou referèndum d'independència després del "No" de la consulta del 2014. Per l'SNP, dividir el vot independentista "sonarà com a música celestial pels unionistes". La teoria dels "diversos partits" topa amb diversos defectes. El primer, que dividir el vot difícilment garanteix millor resultats, ans al contrari, el segon que ja existeixen partits concurrents a l'SNP (Verds, Solidarity o Rise) i no sumen, excepte els primers, més escons. El tercer, que fundar partits que siguin còpia d'altres ja existents aixeca sospites: un intent de l'MI5 (servei secret britànic) d'esquerdar la unitat independentista o ambicions personals per tal d'aconseguir un espai publicitari que difícilment els seus promotors obtenen dins de l'SNP. Tot plegat en un moment en el qual l'independentisme, mercès a una excel·lent gestió del coronavirus, és per primera vegada majoritari. A Escòcia el govern ha estat molt més restrictiu que a Anglaterra, ha defensat les seves competències amb dents i ungles i els resultats són a la vista: 2.491 morts el dia d'avui enfront dels 41.000 d'Anglaterra. Per tot plegat la independència ha aconseguit enfilar-se fins al 54% a les enquestes d'aquest mes de juliol. El *divide et impera* pot ser la recepta de Londres per evitar la secessió.